

Biotop: Havet

Jordens yta består av, ungefär 70 procent hav.

I haven finns många olika arter och enorma populationer av

vissa. Eftersom det finns betydligt färre arter av insekter i havet än på land så är den biologiska mångfalden trots allt större på land.

Vattnets kretslopp innebär att vattnet i havet avdunstar till molnen för att sedan regna ner på jordytan, bli till floder för att sedan rinna tillbaka till havet. När vattnet rinner tillbaka till havet följer olika mineraler med ut i vattnet. Dessa mineraler gör havet salt.

För organismerna i havsvattnet är tillgången av vatten och salter oändligt. Det som det istället är brist på är ljus och syre. Redan på 10 - 20 meters djup är det för mörkt för att solljuset ska hitta ner. Utan solljus blir det ingen fotosyntes och då kan växter inte leva.

Därför finns det mesta av havets liv i grundare vatten till exempel nära stranden och i korallrev.

Ju djupare ner i havet desto mer ont om syre är det. I havet lägger sig vattnet i olika skikt beroende på hur salt det är och vilken temperatur det har. Det tyngsta vattnet (med högst densitet) som sjunker till havsbotten innehåller mer salt och är kallt. Att vattnet delas upp i skikt gör att det inte blandas så mycket. När djur och växter dör sjunker de till botten och vid nedbrytningen går det åt syre. Detta kan leda till syrebrist på

havsbotten om mycket organiskt material hamnar där.

Östersjön

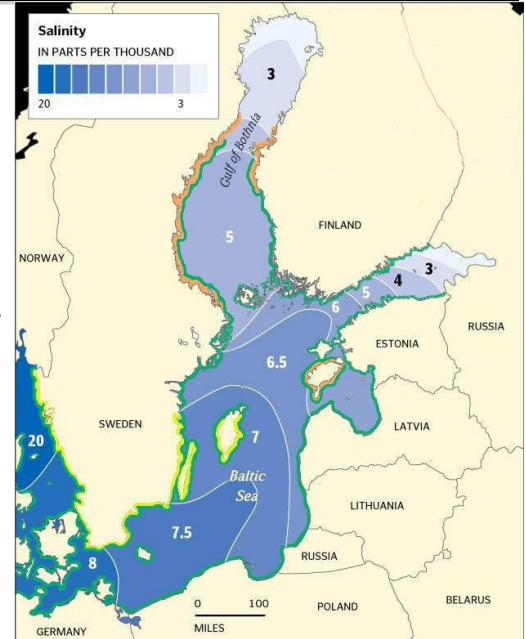
Sverige omges av Atlanten på västkusten och av Östersjön på östkusten. Östersjön har bräckt vatten. Det innebär att vattnet har låg salthalt. Hur låg beror på vilken del av Östersjön.

Många älvar rinner ut i Östersjöns norra del och sänker salthalten ju högre upp man kommer.

Många av Östersjöns arter kommer från Atlanten. Det bräckta vattnet gör att en större del av organismernas energi går åt till att hålla rätt saltbalans i kroppen. Det gör att många arter blir mindre i Östersjön än vad de är i Atlanten.

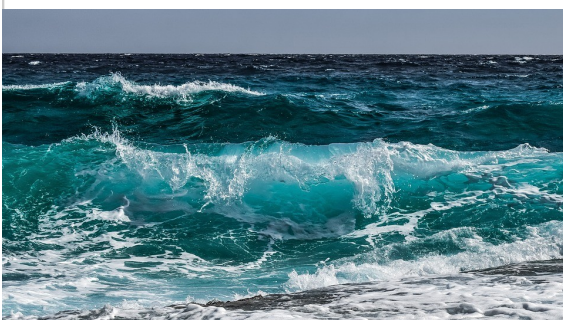
Den unika miljön i Östersjön gör att vissa arter slipper sina naturliga fiender eller konkurrenter och har då större chans att breda ut sig. Två exempel på detta är blåstången och blåmusslan.

Östersjön är särskilt känslig för syrebrist. Ungefär en tredjedel av Östersjön lider av syrebrist på botten. Detta fenomen är naturligt men beror också till stor del på människan, framförallt genom övergödning. För att komma till rätta med detta krävs minskade utsläpp av de ämnen som orsakar övergödning, men också att rejäla höststormar bidrar med att syresätta havet.

Begrepp och svåra ord:

Biologisk mångfald, bräckt vatten, övergödning

Biotop Havet

Begrepp:	Förklaring:
Biologisk mångfald	
Bräckt vatten	
Övergödning	

Rätt	Fel	1. Biotop havet. Vilket eller vilka alternativ är korrekta?
		Saltet i havet har alltid funnits där.
		Det finns ont om syre på havsbotten.
		Ungefär 80 procent av jordens yta består av hav.
		Vattnet i havet lägger sig i lager beroende på temperatur och salthalt.
		Det finns färre arter av insekter i havet jämfört med på land.

Rätt	Fel	2. Biotop havet. Vilket eller vilka alternativ är korrekta?
		Många arter är mindre i Östersjön jämfört med andra hav.
		Östersjön är särskilt tålig för syrebrist på botten.
		Östersjön har olika salthalt beroende på var man mäter.
		Östersjön har högre salthalt än övriga hav.
		Östersjön utsätts för mycket övergödning.